

3. Кобець М. В. Поняття та правові підстави застосування безпілотних летальних апаратів у правоохоронних органів. Актуальні проблеми кримінального права, процесу, криміналістики та оперативно-розшукової діяльності: тези Всеукраїнської наук.-практич. конференції (03 берез. 2017 р., м. Хмельницький). Хмельницький: Нац. акад. держ. прикордонної служби України ім. Б. Хмельницького, 2017. С. 796–798.

Українська поліція почала ловити злочинців з повітря. Segodnya.ua від 08.09.2017. URL: <https://ukr.segodnya.ua/ukraine/policiya-nachala-lovit-prestupnikov-s-vozduha1053821.html>

Макарова Олена Павлівна,

старший викладач кафедри педагогіки та психології факультету № 3 Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидат психологічних наук, доцент

ТЕОРЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ОПЕРАТИВНО-ПОШУКОВОЇ ПСИХОЛОГІЇ

Стан оперативної діяльності, розвиток та вдосконалення операивно-пошукової діяльності, в центрі якої перебуває особистість, потребують практичної реалізації в досягненнях психологічної науки, активного використання психологічних знань, вмій та навичок. Працівники поліції, які пов'язані з оперативно-пошуковою діяльністю, здійснюють психологічну інтерпретацію подій своєї професійної діяльності.

Пошукова психологія виникла як прикладна дисципліна на стику психологічних та юридичних наук. Вона направлена на виявлення та пояснення специфічних психологічних феноменів, механізмів та закономірностей, які проявляються в оперативно-пошуковій діяльності, надавати практичним працівникам поліції науково-обґрунтовані психологічні методики та рекомендації.

Оперативно-пошукова психологія відображена в наукових наробках О. Бандурки, Я. Кондратьєва, М. Ануфрієва, Ю. Чуфаровського, О. Долженкова, О. Землянська [1].

Оперативно-пошукова психологія розглядається як розділ в галузі Юридичної психології, яка вивчає психологічні фактори, явища а закономірності оперативно-пошукової діяльності, особистість людини як суб'єкта та об'єкта зазначеної діяльності. Зміст оперативно-пошукової психології обумовлений її особливостями, принципами та вимогами.

Суб'єкти оперативно-пошукової діяльності не можуть використовувати в повній мірі психологічні знання з різних галузей психології. Неможна використовувати психолого-компенсаторний

підхід, який містить формальний перетин загально-психологічних та соціально-психологічних концепцій при проведенні оперативно-пошукових заходах.

Оперативно-пошукова психологія має виражену психологічну практичну направленість, базується на даних, які отримані в наслідок спеціальних комплексних досліджень, реалізації розроблених та адаптованих до практичних умов методик.

Зміст психології оперативно-пошукової діяльності визначається сукупністю вирішених задач, які поділені на загальні та особливі. До загальних задач відносять: психологічну підготовку оперативних працівників поліції; психологічне забезпечення оперативно-пошукових заходів; вивчення та вдосконалення психологічних характеристик оперативних працівників. До особливих відносять: психологічне забезпечення певних оперативно-пошукових заходів; забезпечення оптимального рівня взаємодії; попередження та вирішення психологічних конфліктів в оперативно-пошуковій діяльності; психокорекція оперативних працівників поліції; попередження та зняття негативних емоційних станів працівників поліції тощо.

Оперативно-пошукова психологія пов'язана з іншими галузями психологічних та юридичних наук, а саме: Загальною психологією, Соціальною психологією; Віковою психологією, Педагогічною психологією, Диференційною психологією, Психологією особистості тощо. Також оперативно-пошукова психологія має підґрунтя з закономірностей та механізмів, які досліджуються в науковій діяльності оперативно-пошуковій, кримінологічній, криміналістичній, кримінальне право та кримінальний процес, кримінально-виконавче право тощо. Юридичні науки та норми права визначають межі та можливості психологічного аналізу та сукупність інтерпретації явищ [2].

Діяльність оперативно-пошукової психології також направлена на вирішення прикладних завдань, активно впливати на її зміст, змінювати її після вивчення об'єктивних закономірностей. Таким чином оперативно-пошукова психологія впливає на розвиток теорій оперативно-пошукової діяльності та ефективного застосування її форм та методів.

Оперативно-пошукова психологія містить комплекс загально психологічних та спеціальних принципів [2].

До загально психологічних принципів належать: принцип діалектичного розвитку людської психіки; принцип єдності соціального та біологічного; принцип єдності свідомості та діяльності; принцип детермінізму; принцип системності.

До спеціальних принципів оперативно-пошукової психології належать: законності; науковості; поєднання гласних та негласних

методів отримання інформації; гуманізму; конфіденційності; проведення оперативно-пошукових заходів та досліджень.

Вищезазначені принципи реалізуються за допомогою системи методів, до яких належать: спостереження, бесіда, психологічний експеримент, інтерв'ю, контент – аналіз документів, тестування, психологічний аналіз діяльності, метод незавершених речень тощо.

Ефективність застосування цих методів обумовлена їхнім творчим тандемом з урахуванням особливостей, конкретних ситуацій та форм. Стратегії реалізації зазначених методів пот ребують подальшого вивчення, уточнення та вдосконалення.

З вищевикладеного можемо сказати, що оперативно-пошукова психологія займає положення, яке межує між загальними напрямками психології та широким спектром юридичних наук та навчальних дисциплін. Зміст оперативно-пошукової психології містить дані з психології та юриспруденції. Ці данні адаптуються та розвиваються, є доповненням до інтерпретації проблем оперативно-пошукової діяльності тощо. Оперативно-пошукова психологія направлена на дослідження спеціальних проблем, розробляти практичні рекомендації для її вдосконалення.

Список використаних джерел

1. Бандурка О.М. Оперативно-розшукова діяльність. Частина I: Підручник. Харків: НУВС. 2002. 336 с
2. Розов В. І. Психологія оперативно-розшукової діяльності в схемах і таблицях: навчально-наочний посібник. Київ. КНТ. 2022.148 с.
3. Філіпенко Н.Є. Організаційно-психологічні питання професійної підготовки оперативних працівників для застосування гласних та негласних методів й заходів ОРД. Форум права. 2006. № 1. С.89-107.

*Малюк Василь Васильович,
кандидат юридичних наук*

ВИКОРИСТАННЯ СПЕЦСЛУЖБАМИ РФ ОРГАНІЗОВАНИХ ЗЛОЧИННИХ УГРУПОВАНЬ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ РОЗВІДУВАЛЬНО-ПІДРИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Упродовж всього періоду існування незалежної України проблема комплексної протидії організованій злочинності як негативному соціальному явищу, яке становить реальну загрозу безпеці громадян, суспільства та держави, залишається актуальною. На фоні збройної агресії протидія організованій злочинності отримала новий зміст, що пов'язаний з тим фактом, що російська федерація використовує свої організовані злочинні угруповання як фактор